

14 Ιουνίου, 1996

[ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, ΚΑΛΛΗΣ, Δ/στές]

GRINDLAYS BANK P.L.C. ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Εφεσείοντες,

v.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝ ΚΑΙ ΥΙΟΙ ΛΤΔ.,

Εφεσιβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8844)

Πληγέντες οφειλέτες — Εμπορευόμενος — Οφειλέτης με κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα το εμπόριο — Κήρυξη του σαν "πληγέντα οφειλέτη" — Μεγαλύτερη σημασία δίδεται στην απώλεια της δυνατότητας κέρδους από το εμπόριο σε σύγκριση με τη βαρύτητα που πρέπει να δίδεται στην απώλεια κεφαλαίου εκ της τουρκικής εισβολής. 5

Πληγέντες οφειλέτες — Κήρυξη οφειλέτη σαν πληγέντα — Η οικονομική του κατάσταση εξετάζεται από το Δικαστήριο από πλατιά σκοπιά με κριτήριο κατά πόσο είναι λογικά σε θέση να ανταποκριθεί προς τις υποχρεώσεις του. 10

Οι εφεσίβλητοι, οι οποίοι ήταν έμποροι, κηρύχθηκαν από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας πληγέντες οφειλέτες. Το πρωτόδικο Δικαστήριο δέχτηκε ότι για μια περίοδο ενός περίπου έτους μετά την τουρκική εισβολή, δεν μπορούσαν να εισπράξουν το ποσό των ΛΚ133,673 από τρεις θυγατρικές τους εταιρείες και επιπλέον ότι επήλθε απότομη μετατροπή του μειχτού κέρδους των ΛΚ199 της περιόδου 1.1.1973 - 30.4.1974 στη μεγάλη ζημιά των ΛΚ47,735 της περιόδου 1.5.1974 - 30.4.1975. 15

Η απόφαση του Δικαστηρίου, εφεσιβλήθηκε από τους εφεσείοντες ως εσφαλμένη. Εισηγήθηκαν, ότι η διαπίστωση του πρωτόδικου Δικαστηρίου "ότι οι εφεσίβλητοι δεν ήταν σε θέση κατά τον αμέσως μετά την τουρκική εισβολή χρόνο να ανταποκριθούν στις συμβατικές τους υποχρεώσεις και ειδικότερα στο χρέος των ΛΚ46,000 περίπου ήταν λανθασμένο ή/και αυθαίρετο ή/και ακροσφαλές. 20 25

Αποφασίστηκε ότι:

5 (1) Για την κήρυξη οφειλέτη του οποίου η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα είναι το εμπόριο ως πληγέντα πρέπει να δίδεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην απώλεια της δυνατότητάς του να κερδίζει εισόδημα σε σύγκριση με τη βαρύτητα που πρέπει να δίδεται στην απώλεια κεφαλαίου.

10 (2) Ο ασήμαντος επηρεασμός των εφεσιβλήτων να κερδίζουν εισόδημα από την κυρίως επιχειρηματική τους δραστηριότητα, δηλαδή το εμπόριο, σε συνάρτηση με τον ετήσιο κύκλο εργασιών τους που υπερέβαινε το μισό εκατομμύριο λίρες δεν επέτρεπε τον χαρακτηρισμό τους σαν πληγέντες οφειλέτες ένεκα της απώλειας κεφαλαίου ως εκ της τουρκικής εισβολής.

15

Η έφεση έγινε δεκτή με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

20 *Τρύφωνος και Άλλος ν. Famagusta Shipping Co. (1957) Ltd (1981) 1 Α.Α.Δ. 137,*

Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Μόρφου ν. Σκαπούλη (1990) 1 Α.Α.Δ. 831,

25

Ευαγγέλου και Άλλος ν. Αμπίζα και Άλλου (1982) 1 Α.Α.Δ. 41.

Έφεση.

30 Έφεση από τους καθ' ών η αίτηση κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Μ. Φωτίου, Α.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 1992 (Αρ. Αίτησης 22/89) με την οποία οι εφεσίβλητοι κηρύχθηκαν πληγέντες οφειλέτες σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Ανακουφίσεως Οφειλετών Νόμου, 1979.

35

Ν. Παπαευσταθίου, για τους Εφεσείοντες.

Γ. Κολοκασίδης, για τους Εφεσίβλητους.

40

Cur. adv. vult.

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Την απόφαση του δικαστηρίου θα δώσει ο Π. Καλλής, Δ.

ΚΑΛΛΗΣ, Δ.: Η παρούσα έφεση στρέφεται κατά της αποφάσεως Δικαστή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας με την οποία οι εφεσίβλητοι κηρύχθηκαν πληγέντες οφειλέτες σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Ανακουφίσεως Οφειλετών Νόμου, 1979 (24/79) ("Ο Νόμος").

5

Το πραγματικό υπόβαθρο που περιβάλλει την έφεση, όπως το έχει διαπιστώσει το πρωτόδικο δικαστήριο, έχει ως πιο κάτω:

Οι εφεσίβλητοι άρχισαν εργασίες από το 1954. Η κυρίως εργασία τους ήταν η εισαγωγή και διανομή τροφίμων. Είχαν, επίσης, επενδυτικές δραστηριότητες. Δημιούργησαν αριθμό εταιρειών στις οποίες κατείχαν το μεγαλύτερο ποσοστό μετοχών.

10

Κατά την περίοδο 1.1.1973 - 30.4.74 (16 μήνες) οι εφεσίβλητοι έκαμαν πωλήσεις της τάξεως των £723,411 και είχαν κέρδη £199. Κατά δε την περίοδο 1.5.1974 - 30.4.75 (12 μήνες) έκαμαν πωλήσεις της τάξεως των £5 12,744 και είχαν ζημιά £47,735. Η ζημιά αυτή είχε προκύψει από επισφαλείς χρεώστες - ποσό £38,824 - και από εμπορεύματα που χάθηκαν στην Αμμόχωστο - £5,861. Στα ποσά αυτά της ζημιάς - σύμφωνα με το πρωτόδικο δικαστήριο - θα μπορούσε λογικά να προστεθεί και το ποσό των £49,180 χρέος της εταιρείας ΚΕΜ προς τους εφεσίβλητους το οποίο, επίσης, δεν είσπραξαν λόγω της τουρκικής εισβολής.

15

20

25

Πέραν των πιο πάνω οι εφεσίβλητοι είχαν προβεί και σε επενδύσεις στις τρεις θυγατρικές τους εταιρείες της τάξεως των £230,000, οι οποίες επενδύσεις λόγω της τουρκικής εισβολής (ανεξάρτητα του αν υπάρχουν και άλλοι λόγοι) δεν έχουν επιτύχει. Οι επενδύσεις αποτελούντο από αγορά μετοχών των θυγατρικών εταιρειών και από δάνεια τα οποία τους είχαν παραχωρήσει οι εφεσίβλητοι. Οι θυγατρικές εταιρείες όφειλαν στους εφεσίβλητους τα πιο κάτω ποσά:

30

L & A Tryfon Limited	£ 60,711	35
Tryfon Industries Limited	£ 13,803	
Velos Trucks Company Limited	£ 59,159	

Σύνολο	£133,673	40
--------	----------	----

Η εταιρεία L & A Tryfon Limited ιδρύθηκε περίπου το 1970 και είναι ιδιοκτήτρια μιας μεγάλης πολυκατοικίας στην Πλατεία Ελευθερίας που είναι γνωστή σαν "Μέγαρο Τρύφωνος". Οι εφεσί-

βλητοι ήταν ιδιοκτήτες του 98% του μετοχικού κεφαλαίου της. Η L & A Tryfon Limited δεν απώλεσε περιουσιακά στοιχεία. Κύρια εργασία της ήταν η ενοικίαση γραφείων και καταστημάτων στην πιο πάνω πολυκατοικία. Είχε μείωση στα ενοίκια της κατά 25% και κατά τον χρόνο αμέσως πριν την τουρκική εισβολή "πρέπει να υπήρχε και μείωση της αξίας του ακινήτου 'Μέγαρο Τρύφωνος'", για να χρησιμοποιήσουμε το λεκτικό της πρωτόδικης απόφασης. Γενικά η ζημιά της από £10,954 πριν την εισβολή αυξήθηκε στις £17,323 μετά την εισβολή.

10

Οι εφεσίβλητοι κατείχαν επίσης το 98% των μετοχών της εταιρείας Tryfon Industries Limited. Όλη η παραγωγική δραστηριότητα της τελευταίας βρισκετο στη βιομηχανική περιοχή της Μίας Μηλιάς που τώρα είναι υπό τουρκική κατοχή. Απώλεσε μηχανήματα αξίας £8,900 και αποθέματα αξίας £21,992.

15

Όσον αφορά την εταιρεία Velos Trucks Company Limited οι εφεσίβλητοι κατείχαν το 98% των μετοχών της. Ασχολείτο κυρίως με μεταφορές εμπορευμάτων μεταξύ Αμμοχώστου και Λευκωσίας και επιπρόσθετα με τη μεταφορά εμπορευμάτων σε ολόκληρη την Κύπρο. Σαν αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής απώλεσε το 1/3 των οχημάτων της αξίας £27,428 και το 90% των εργασιών της. Πωλήθηκε το 1977 "για £50,000 - £60,000 σε κάποια εταιρεία του εξωτερικού".

20

25

Με βάση τα πιο πάνω γεγονότα το πρωτόδικο δικαστήριο θεώρησε ότι η απότομη μετατροπή από το μικρό κέρδος των £199 της περιόδου 1.1.73 - 30.4.74 στη μεγάλη ζημιά της περιόδου 1.5.74 - 30.4.75 "αποτελούσε ουσιώδη οικονομικό επηρεασμό της αιτήτριας εταιρείας από την τουρκική εισβολή".

30

Το πρωτόδικο δικαστήριο δέχθηκε ότι οι τρεις πιο πάνω θυγατρικές εταιρείες έχουν και οι ίδιες επηρεασθεί δυσμενώς από την τουρκική εισβολή. Αφού δε έλαβε υπόψη τα γεγονότα που ίσχυαν τότε, δηλαδή για μια περίοδο ενός περίπου έτους μετά την τουρκική εισβολή, έκαμε αποδεκτή τη θέση των εφεσίβλητων ότι δεν μπορούσαν να εισπράξουν το πιο πάνω ποσό των £133,673 από τις τρεις θυγατρικές εταιρείες.

35

Τελική κατάληξη του πρωτόδικου δικαστηρίου ήταν ότι οι εφεσίβλητοι δεν ήταν "σε θέση κατά το χρόνο αμέσως μετά την τουρκική εισβολή να ανταποκριθούν στο χρέος των £46,000 περίπου που όφειλαν" στις εφεσείουσες τράπεζες κατά τις 14.8.1974.

40

Οι εφεσείουσες τράπεζες έχουν προσβάλει την απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου πάνω σε 8 διαφορετικούς λόγους εφέσεως. Το κύριο παράπονό τους επικεντρώνεται σε ένα μόνο λόγο εφέσεως. Ότι η διαπίστωση του πρωτόδικου δικαστηρίου “ότι οι εφεσίβλητοι δεν ήταν σε θέση κατά τον αμέσως μετά την τουρκική εισβολή χρόνο να ανταποκριθούν στις συμβατικές τους υποχρεώσεις και ειδικότερα στο χρέος των £46.000 περίπου είναι λανθασμένο ή/και αυθαίρετο ή/και ακροσφαλές”.

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 του Νόμου ο όρος “πληγείς οφειλέτης” σημαίνει:

“Πάντα οφειλέτην του οποίου η εργασία ή επιχείρησις, λόγω της εκρύθμου καταστάσεως, επηρεάσθη εις τοιούτον βαθμόν ούτως ώστε να μη ηδύνατο ούτος κατά τον χρόνον αμέσως μετά την 14ην Αυγούστου 1974 να ανταποκριθῆ προς τας συμβατικές αυτού υποχρεώσεις εξ ων προέκυψε η οφειλή ή οφειλέτην του οποίου αγνοείται η τύχη συνεπεία της Τουρκικής εισβολής και περιλαμβάνει συνοφειλέτην και εγγυητήν παντός τοιούτου οφειλέτου.”

Προκύπτει από τον πιο πάνω ορισμό ότι εκείνο που το Δικαστήριο έχει να αποφασίσει σε μια αίτηση όπως η παρούσα είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των διαδίκων σε σχέση με τη συγκεκριμένη οφειλή που αποτελεί αντικείμενο της αίτησης. (*Λώρης Τρύφωνος και Άλλος ν. Famagusta Shipping Co. (1957) Ltd* (1981) 1 Α.Α.Δ. 137). Έπεται ότι το μέγεθος της οφειλής αυτής είναι ένας από τους σχετικούς παράγοντες που θα ληφθούν υπόψη για να διαπιστωθεί η δυνατότητα ή η αδυναμία του οφειλέτη να ανταποκριθεί σ’ αυτή. (*Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Μόρφου ν. Σκαπούλη* (1990) 1 Α.Α.Δ. 831). Όπως δε έχει λεχθεί στην υπόθεση *Ευαγγέλου και Άλλος ν. Σταύρου Αμπίζα και Άλλου* (1982) 1 Α.Α.Δ. 41, το Δικαστήριο προβαίνει σε εκτίμηση του μεγέθους της απώλειας που ο οφειλέτης έχει υποστεί σαν αποτέλεσμα της Τουρκικής εισβολής και της οικονομικής του κατάστασης όπως έχει διαμορφωθεί από τα γεγονότα του 1974, σε συσχετισμό πάντοτε προς την συγκεκριμένη συμβατική του υποχρέωση, και ακολούθως αποφασίζει κατά πόσο ο οφειλέτης είναι σε θέση να ανταποκριθεί σ’ αυτή.

Η “οικονομική κατάσταση του χρεώστη πρέπει να εξετάζεται από μια πλατειά σκοπιά. Το κριτήριο είναι κατά πόσο είναι λογικά σε θέση να ανταποκριθεί προς τις υποχρεώσεις του. Το βάρος βρίσκεται πάνω στον χρεώστη να ικανοποιήσει το δικαστή-

ριο ότι δικαιούται σε θεραπεία” (βλ. *Ευαγγέλου*, πιο πάνω, σελ. 55).

5 Έχουμε την άποψη πως όταν εξετάζεται κατά πόσο η εργασία ή επιχείρηση ενός χρεώστη έχει επηρεασθεί πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του.

10 Όπως έχει διαπιστωθεί από το πρωτόδικο δικαστήριο η κύρια πηγή εισοδήματος των εφεσιβλήτων ήταν το εμπόριο. Ωστόσο ένα άλλο μέρος της επιχειρηματικής δραστηριότητας των εφεσιβλήτων αποτελείτο από τις πιο πάνω επενδύσεις τους στις τρεις θυγατρικές εταιρείες. Θεωρούμε πως η τυχόν απώλεια των πιο πάνω επενδύσεων ή η απώλεια οποιασδήποτε από
15 αυτές ή η τυχόν απώλεια μερισμάτων ή κερδών που πηγαίνουν από τις πιο πάνω επενδύσεις είναι παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν εξετάζεται κατά πόσο ένας οφειλέτης είναι “πληγείς οφειλέτης” μέσα στην έννοια του σχετικού όρου. Και τούτο γιατί ο επηρεασμός μπορεί να προκύψει είτε από
20 απώλεια κεφαλαίου, ή εισοδήματος ή και από απώλεια και των δύο (βλ. *Ευαγγέλου*, πιο πάνω).

Από τις πιο πάνω διαπιστώσεις του πρωτόδικου δικαστηρίου προκύπτει ότι ο κύκλος των εμπορικών εργασιών των εφεσιβλήτων, οι οποίες αποτελούσαν και την κύρια πηγή εισοδήματός τους, δεν έχει μειωθεί σημαντικά. Σε πραγματικούς αριθμούς η μείωση ήταν της τάξης του 6%. Επίσης από τη μαρτυρία που έχει προσαχθεί από τους ίδιους τους εφεσιβλήτους προκύπτουν τα πιο κάτω σε σχέση με τις επενδυτικές δραστηριότητες των εφεσιβλήτων στις θυγατρικές εταιρείες:

35 (1) Οι εφεσίβλητοι δεν είχαν εισπράξει μέρισμα από οποιαδήποτε από τις τρεις πιο πάνω εταιρείες πριν την τουρκική εισβολή.

40 (2) Η εταιρεία L & A Tryfon Limited ήταν ιδιοκτήτρια ακινήτων αξίας £312,817 κατά την 30.4.1974 και αξίας £310,508 κατά την 30.4.1975. Κατά το οικονομικό έτος που έληξε την 30.4.1974 είχε ζημιές της τάξεως των £10,954 και κατά το οικονομικό έτος που έληξε την 30.4.1975 ζημιές της τάξεως των £17,323 (βλ. Τεκ. 10). Δεν είχε απωλέσει οποιαδήποτε ακίνητη ή άλλη περιουσία λόγω της τουρκικής εισβολής.

(3) Η Velos Trucks Company Limited είχε εγγραφεί την 5.3.1974. Στη διάρκεια της περιόδου 5.3.1974 - 30.4.1975 είχε εισπράξει ποσό της τάξεως των £76,065. Συνεπεία της τουρκικής εισβολής έχει απωλέσει μηχανήματα αξίας £27,428 ενώ η αγοραία αξία των μηχανημάτων της ήταν £114,319. 5

(4) Οι εφεσίβλητοι είχαν επενδύσει πολλά χρήματα με την “ελπίδα να έχουν εισόδημα στο μέλλον σε 5-6 ή 10 χρό- 10
νια αλλά όχι στο μικρό διάστημα μέχρι το 1974”.

Σύμφωνα με το πρωτόδικο δικαστήριο ο χρόνος κατά τον οποίο θα πρέπει να εξεταστεί η οικονομική κατάσταση ενός χρεώστη είναι “μια περίοδος ενός έτους από τις 15.7.1974”. 15

Με βάση την ίδια την μαρτυρία τους (βλ. παρα. 1-5 πιο πάνω) οι εφεσίβλητοι δεν είχαν οποιαδήποτε προοπτική εισπρα- 20
ξης μερισματος ή κέρδους από τις πιο πάνω τρεις εταιρείες κα-
τά την περίοδο ενός έτους μετά τις 15.8.74. Επιπλέον η ακίνη-
τη περιουσία της L & A Tryfon Limited παρέμεινε άθικτη. Επο-
μένως η αδυναμία εισπραξης οποιουδήποτε μερισματος από τις
πιο πάνω επενδύσεις δεν μπορεί να αποδοθεί στην τουρκική ει-
σβολή. Το τι μπορεί να αποδοθεί στην τουρκική εισβολή είναι
η απώλεια μέρους του κεφαλαίου που έχει επενδυθεί στις πιο
πάνω εταιρείες για αγορά μετοχών και με την μορφή δανείου, 25
όπως αναφέρεται πιο πάνω.

Λαμβάνουμε υπόψη ότι η κύρια πηγή εισοδήματος των εφε- 30
σιβλήτων ήταν το εμπόριο και ότι ο κύκλος εργασιών τους σε
σχέση με το εμπόριο είχε επηρεαστεί μόνο σε ποσοστό 6%.
Έπεται πως η δυνατότητά τους να κερδίζουν εισόδημα έχει επη-
ρεασθεί σε πολύ μικρό βαθμό λόγω της τουρκικής εισβολής.
Όπως είχε λεχθεί στην *Ευαγγέλου* (πιο πάνω) ο επηρεασμός
μπορεί να επέλθει από την απώλεια είτε κεφαλαίου είτε εισοδή- 35
ματος ή και των δύο. Αφού ελάβαμε υπόψη το λεκτικό του ορι-
σμού της φράσεως “πληγείς οφειλέτης” έχουμε την άποψη πως
στην περίπτωση οφειλέτη του οποίου η κύρια επιχειρηματική
δραστηριότητα είναι το εμπόριο πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη
βαρύτητα στην απώλεια της δυνατότητάς του να κερδίζει εισό- 40
δημα σε σύγκριση με την βαρύτητα που πρέπει να δίνεται στην
απώλεια κεφαλαίου.

Έχουμε λάβει υπόψη όλα τα πιο πάνω. Έχουμε εξετάσει την
οικονομική κατάσταση των εφεσιβλήτων από μια πλατειά σκο-

πιά. Έχοντας υπόψη τον ασήμαντο επηρεασμό της δυνατότητας των εφεσιβλήτων να κερδίζουν εισόδημα από την κυρίως επιχειρηματική τους δραστηριότητα - το εμπόριο - σε συνάρτηση με τον ετήσιο κύκλο εργασιών τους, που υπερβαίνει το μισό εκατομμύριο λίρες, κρίνουμε πως η απώλεια κεφαλαίου η οποία έχει προκύψει λόγω της τουρκικής εισβολής δεν είναι ικανή να καταστήσει τους εφεσιβλήτους ως "πληγέντες οφειλέτες". Ακολουθεί πως το σχετικό συμπέρασμα του πρωτόδικου δικαστηρίου ήταν λανθασμένο.

5
10

Η έφεση επιτυγχάνει. Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται με έξοδα εις βάρος των εφεσιβλήτων.

Η έφεση επιτυγχάνει με έξοδα.